

STORTINGET

Representantforslag 100 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Sandra Borch,
Ole André Myhrvold, Willfred Nordlund og Åslaug Sem-Jacobsen

Dokument 8:100 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Sandra Borch, Ole André Myhrvold, Willfred Nordlund og Åslaug Sem-Jacobsen om mindre bruk og kast

Til Stortinget

Bakgrunn

Presset på naturressursene øker sterkt, og det er avgjørende for miljø og klima at ressurser brukes og gjenbrukes mest mulig effektivt. De ressurser man tar i bruk, må holdes i omløp så lenge som mulig.

Forbruk av varer og tjenester utgjør i sum hovedårsaken til de miljøutfordringene verden står overfor. Mengden produkter hver husholdning og person forbruker, øker, og den samlede størrelsen på ressursforbruk og avfallsmengde i samfunnet øker i takt med forbruksmønsteret.

Når forbrukere velger å kjøpe nye produkter framfor å reparere den brukte varen, er det flere grunner til det. Ofte er det både billigere og enklere å kjøpe nytt, eller teknologi og design har utviklet seg. Hvis en skal klare å vri forbruksmønsteret, trenger man insitamenter som påvirker dette. Det trengs økt kunnskap og informasjon som fremmer forbrukermakt, og som gjør det mulig for forbrukeren å ta bærekraftige valg. Man må utvikle virkemidler som kan bidra til at forbrukerne setter den sirkulære økonomien foran økt forbruk – blant annet økt kunnskap om produktinformasjon, reklamasjon, gjenbruk, reparerbarhet og materialgjenvinning, i tillegg til krav om kvalitet og holdbarhet.

Forslagsstillerne mener det er behov for å vurdere å endre regelverket slik at et produkts levetid økes gjennom bedre design, teknisk standardisering, kostnadseffektive reparasjonsmuligheter og krav om mer tilgjengelige deler. Tiltak som kan legge til rette for å øke et produkts levetid, er blant annet å øke reklamasjonsfristen for varer kjøpt både i butikk og på nett, at holdbarhet og tilgang på reservedeler innarbeides i forbrukerkjøpsloven, og at det stilles strengere krav til produktdesign, slik at varene kan tas fra hverandre og repareres. I tillegg bør skatter og avgifter brukes for å fremme holdbarhet og reparasjon.

Krav om avfallsforebygging, gjenvinning og økt bruk av gjenbrukte materialer er en viktig vei til et grønt skifte og den sirkulære økonomien. Forslagsstillerne mener at det offentlige, som en stor innkjøper, har en særdeles viktig rolle i dette arbeidet ved å stille strenge krav til hele livsløpet for et produkt eller en tjeneste.

Offentlige innkjøp er en drivkraft for å endre markedets karakter og bidra til innovative løsninger. I den sirkulære økonomien er hele verdikjeden en viktig premisse, og det er viktig å legge hele livssyklusvurderingen til grunn for miljøvektingen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen gå gjennom og legge frem forslag til endringer av statens avhendingsinstruks, med mål om at gjenbruk av statens eiendeler, som for eksempel møbler og annet inventar, skal bli enklere.

2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan staten og offentlig sektor kan ha en gjenbruksstrategi for egne bygg og inventar istedenfor å bygge og kjøpe nytt.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at det ved offentlige innkjøp er en anskaffelsesstrategi som legger til rette for lokale, regionale og nasjonale leverandører som blant annet bidrar til mindre transport og ressursbruk.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å erstatte dagens emballasjeavgift med en differensiert materialavgift som premierer bruk av fornybare og resirkulerte materialer.
5. Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem for Stortinget forslag til endringer av reklamasjonsretten og selgers bevisbyrde som i sterkere grad stimulerer til at varer med lengre holdbarhet tilbys på markedet.
6. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om å forby produkter med innebygd planlagt foreldelse, slik at det blir umulig å bevisst bygge inn mekanismer og egenskaper i produkter og varer som gjør at de får et forkortet livsløp.
7. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan det kan stilles krav om at alle offentlige virksomheter må gjøre en kvalifisert vurdering av om hele eller deler av innbo og inventar kan gjenbrukes eller på annen måte transformeres til å passe inn i nye lokaler ved nybygging, flytting eller oppgradering av lokaliteter, tjenestested og lignende.

2. februar 2021

Trygve Slagsvold Vedum

Sandra Borch

Ole André Myhrvold

Willfred Nordlund

Åslaug Sem-Jacobsen